

NI EUWSFLITS

Nr. 8 (maart 2013)

Nieuwsflits is een elektronisch berichtenblad uitgaande van de vzw Werkgroep Genealogie Melle (WGM) en wil iedereen die zich verbonden weet met de werking van het genealogische luik binnen het documentatiecentrum te Melle op de hoogte houden van haar activiteiten.

Inhoud:

1. *Openingsdagen en -uren van het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum te Melle*
2. *Staten van Goed door Gontran Eryvynck*
3. *Cursus stamboomonderzoek*
4. *Schenkeningen aan het documentatiecentrum te Melle*
5. *Aanwinsten van het documentatiecentrum te Melle*
6. *Prachtig fotoboek van Melle: "Vroeger en nu"*
7. *Belgische parochieregisters en registers van de burgerlijke stand gratis online*
8. *Wij bevelen u volgende initiatieven aan*

1- Openingsdagen en -uren van het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum te Melle

Onze vaste medewerkers staan in de mate van het mogelijke steeds tot uw dienst in de leeszaal van het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum, dit tijdens volgende openingsuren:

- ❖ maandag 8u30 tot 12u / 13u30 tot 17u
- ❖ dinsdag 8u30 tot 12u / 13u30 tot 17u
- ❖ woensdag 8u30 tot 12u / 13u30 tot 17u
- ❖ elke tweede en vierde zaterdag van de maand 9u tot 12 u

Gesloten op donderdag, vrijdag, 1ste en 3de zaterdag van de maand, zon- en feestdagen, alsook tijdens de maanden juli en augustus.

2- Staten van Goed

door Gontran Ervynck

Wanneer de gegevens uit de parochieregisters uitgeput zijn keren de meeste zoekers zich naar de staten van goed om hun stamboom te vervolledigen. Wie met deze materie nog niet vertrouwd is maakt kennis met een aantal archivalia waarin tal van onbekende termen en zinswendingen voorkomen waarvan de betekenis onduidelijk blijft. Deze materie is te omvangrijk om hier volledig te kunnen behandelen, maar een eerste stap bestaat erin kennis te nemen van het algemeen kader waarin deze staten tot stand kwamen. Daarom geven we hieronder een globale schets van de procedures die moesten gevolgd werden bij het opstellen en "passeren in vierschaere voor de schepenen" van een staat. Wij wijzen erop dat dit overzicht gesteund is op de gewoontes in de kasselrij Gent en, algemener, in het graafschap Vlaanderen. In andere streken kunnen andere regels gegolden hebben, bv. in het hertogdom Brabant werd een voogd meestal "momboor" genoemd.

Procedure voor een Staat van Goed

Na een overlijden moest een staat van goed gemaakt worden wanneer onder de erfgenamen minderjarige kinderen voorkwamen. Meerderjarigheid werd verkregen hetzij door het bereiken van de ouderdom van 25 jaar, hetzij door huwelijk of door intrede in de geestelijke stand. De belangen van de minderjarige erfgenamen werden behartigd door een paternele deelvoogd over de vaderlijke zijde en/of een maternele deelvoogd over de moederlijke zijde. De schepenen van de lokale vierschaar traden altijd op als oppervoogden; zonder hun toezicht en akkoord kon de erfenis niet geregeld worden. Slechts voor zeer arme mensen werd door de schepenen afgezien van het maken van een staat van goed wegens de *sobere ghestaethede* van het sterfhuis.

De volledige procedure bij het regelen van een erfenis waarin minderjarigen betrokken zijn omvat volgende punten. Om bepaalde redenen kunnen sommige weggelaten zijn en slechts zelden vindt men in de archieven een bundel waarin alle dokumenten ter zake bewaard bleven.

1. Aanstellen van de deelvoogd(en).

Meestal stelde de familie spontaan een of twee deelvoogd(en) aan; dit laatste was nodig wanneer beide ouders overleden waren. Wanneer de aanstelling niet gebeurde stuurden de schepenen een *maeninghe* (verwittiging) naar de overlevende ouder dat het tijd was een deelvoogd aan te stellen. Indien niemand beschikbaar was voor deze opdracht stelden de schepenen "ex officio" zelf een deelvoogd aan. Dit was meestal een schepene die dan een *camervooghd* genoemd werd.

De aanstelling moest goedgekeurd worden door de vierschaar en de voogd legde in handen van de baljuw of meyer een eed af dat hij ter goeder trouw en zonder bedrog zijn werk zou doen. Hij werd dan belast staat van goed op te maken in overleg met de andere familieleden. De greffier stelde daarvan een verslag op dat soms een afzonderlijk stuk is of soms opgenomen werd in de staat van goed.

2. Schatting(en) van de nagelaten goederen.

Voor alle goederen in het sterfhuis waarvan de waarde niet onmiddellijk gekend was werd een *prysye* (schatting) opgemaakt door een *ghesworen pryser*. Dit was een bevoegd persoon aangesteld door de schepenen die ook een eed afgelegd had. Zijn taak was de waarde van de goederen van alle aard zo nauwkeurig mogelijk te schatten en daarvan een schriftelijk verslag te leveren. De bewaard gebleven prysyen hebben meestal betrekking op

- de waarde van onroerend goed zoals huizen, zaailand, meersen, bossen, ...

- de waarde van de inboedel (in ruime zin) van het sterfhuis, met inbegrip van eventueel aanwezig vee, landbouwprodukten, voorraden levensmiddelen e.d.m.
- de waarde van de vruchten op het veld, in afwachting van de komende oogst, opbrengst van een boomgaard, *melioratien* (verbeteringen) aangebracht aan gebouwen of aan gronden (bemesting), enz. Dit gebeurde dikwijls door een tweede schatter die *pryser ten platten lande* genoemd werd.

3. Passeren van de staat van goed.

De deelvoogd(en) geholpen door de overlevende ouder en (soms) andere familieleden stelde(n) een opsomming van alle achtergelaten goederen samen, zowel roerende als onroerende, die de *staat van goed* genoemd wordt. De tekst zelf van dit verslag werd meestal opgesteld, mits betaling, door een procureur die de familie ook raad verstrekt indien nodig en dan een *bijstaende vooghd* genoemd wordt. De overlevende ouder wordt, indien het de vader is, de *hauder* genoemd en als het de moeder is, de *hauderigghe*.

De staat van goed moest ter goedkeuring voorgelegd worden aan de schepenen als op-
pervoogden en werd punt voor punt besproken. De greffier *apostilleerde* de staat d.i. hij noteerde in de (linker-)marge de beslissingen van de schepenen samen met eventuele opmerkingen en/of bezwaren van de aanwezigen. Iedere erfgenaam had het recht aan de discussie deel te nemen of zich te laten vertegenwoordigen meestal door een ander familielid, soms door een procureur. Soms kwamen de erfgenamen niet overeen, in dat geval moesten de schepenen de knoop doorhakken.

Deze procedure noemt men het *passeren* van de staat van goed.

Gewoonlijk omvat een staat van goed volgende onderverdelingen.

- 3.a) Het Prohemium. Dit is de aanhef waarin de identiteit van de overledene, van de erfgenamen, van de voogd(en) vermeld wordt, samen met andere inlichtingen nodig voor de goede afwerking van de zaak. In de (linker-)marge noteert de greffier de datum en wie daarbij aanwezig is (voogd, familie, schepenen).
- 3.b) Huwelijkskontraakt. Indien de ouders een *contract antenuptiael ofte huwelyck-sche voorwaarden* gesloten hadden wordt daarvan een samenvatting gegeven, soms kopieert de greffier de volledige tekst.
- 3.c) Gronden van erven. Een nauwkeurige opgave en beschrijving van de onroerende goederen betrokken bij de erfenis, in twee delen. Men noemt afzonderlijk de *sijdehoudende goederen* die de overledene persoonlijk meegebracht heeft in het huwelijk en die moeten teruggaan naar zijn familie, in de eerste plaats naar zijn kinderen indien er zijn. Daarnaast worden de *gheconquesteerde goederen* genoemd, dit is onroerend goed door beide ouders samen verworven tijdens het huwelijk. Deze zullen half en half verdeeld worden tussen de overlevende ouder en de erfgenamen.
- 3.d) De Baeten. Dit omvat de waarde van alle andere goederen van het sterfhuis met inbegrip van (bijna) alle roerende goederen, zoals ook de *schulden van baeten*. Dit zijn schulden die door de overledene nog moesten ontvangen worden. Deze baeten w.o. de inboedel van het sterfhuis worden over 't algemeen als gheconquesteerd goed beschouwd.
- 3.e) De Schulden van Commeren. Dit is een opsomming van alle openstaande schulden van het sterfhuis zoals huishuur, pachten, onbetaalde leveringen, croisen (intresten) van renten, leningen, lonen van dienstpersoneel enz. De kosten van de begraving komen daar echter niet in voor.
- 3.f) De Liquidaetie int Corte. Tenslotte wordt een afrekening gemaakt tussen de baeten en de commeren wat een positief of negatief saldo oplevert. In het eerste geval vindt men daar ook de verdeling van het saldo tussen de erfgenamen. Opmerkelijk is dat de

kosten van de begraafing volledig ten laste van de erfgenamen vallen, de overlevende ouder wordt daarvoor niets aangerekend.

3.g) In het Slot van de staet bevestigen de schepenen dat zij de staat van goed "lauderden ende affirmeren" (goedkeuren) en gaan over tot twee belangrijke aanstellingen: — de deelvoogden worden ontslagen van hun opdracht "(verlaeten van hun deelvooghdije)" en een staende vooghd(e) wordt aangesteld die de belangen van de minderjarigen verder zal behartigen. Meestal is dit de overlevende ouder of een naaste familielid; hij/zij moet onder eed verklaren goed en getrouw te zorgen voor de wezen. Het tegoed van de wezen zal hun uitbetaald worden bij hun *selfswor-dijnghe* (meerderjarigheid).

— iemand, dikwijls ook een naaste familielid, wordt aangesteld als seker ende borghe over de staende vooghd(e). Indien deze laatste in gebreke blijft zal de borgsteller moeten instaan voor de vergoeding van de schade die de wezen opgelopen hebben.

4. **Renunchiaetie.** Ingeval de staat van goed een negatief saldo oplevert heeft de deelvoogd de mogelijkheid in naam van de wezen aan de erfenis te verzaken. Alle schulden blijven dan ten laste van de overlevende ouder of, indien beide ouders overleden zijn, "ten laste van wie het behoort". De bezittingen van het sterfhuis zullen verkocht worden om een deel van de schulden te betalen, de rest van de schulden gaat verloren.

5. **Augmentatie.** Het komt regelmatig voor dat nog (zeer) jonge kinderen in een gezin erfgenamen zijn bij het overlijden van een ouder. Wanneer een van deze jonge kinderen ook overlijdt wordt meestal geen nieuwe staat van goed gemaakt, maar de staende voogd(e) gaat over tot een *augmentatie* (vermeerdering) van het tegoed van de overlevende kinderen. Dit gebeurde weer onder toezicht van de schepenen.

6. **Rekenynghen.** De staende vooghd(e) moet regelmatig aan de schepenen verslag uitbrengen van zijn/haar beheer van het tegoed van de wezen. Dit moet in principe om de twee of drie jaar gebeuren, in werkelijkheid is deze periode zeer veranderlijk. Men herkent die rekeningen aan de aanhef *Rekenynghe Bewijs ende Reliqua die bij desen doet ende overgheeft . . .* (naam van de voogd) *in syn/haer qualiteyt als staende vooghd(e) over de wesen ...* (naam van de kinderen) *achtergelaeten bij ...*(naam van de overledene) *van sijne/haere administraetie gehadt ende genomen tsedert den . . .* De rekeningen bevatten een gedetailleerde opgaven van alle inkomsten en uitgaven i.v.m. het onderhoud van de wezen en worden evenals de staat van goed punt per punt onderzocht, eventueel gewijzigd door de schepenen en afgesloten met opgave van het saldo.

3- De cursus Stamboomonderzoek

De Werkgroep Genealogie Melle vzw organiseert, zoals elk jaar, een cursus stamboekonderzoek voor beginnende vorsers.

Deze cursus handelt o.a. over volgende onderwerpen:

- nummering en benoeming van voorouders
- de verschillende tijdrekeningen
- te raadplegen documenten en bronnen
- interpretatie van de akten van de burgerlijke stand, gemeentelijke documenten ...
- interpretatie van de doop-, huwelijks- en overlijdensakten uit de parochieregisters
- het kadaster, landkaarten ...
- uitdiepen van de verschillende bronnen
- overzicht in verband met het graafschap van Vlaanderen, de kasselrijen, de heerlijkheden ...
- interpretatie van de terminologie in de "staten van goed"
- poorters van een stad, buitenpoorters ...

- inleiding oud schrift
- waar kunnen allerlei bronnen worden geraadpleegd
- heraldiek, oude en nieuwe wapenschilden
- stamboom en kwartierstaat: opmaak
- tips voor het samenstellen van een familieboek
- geleid bezoek aan het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum te Melle

De cursus "stamboomonderzoek" voor beginnelingen gaat door in de leeszaal van het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum te Melle, Brusselsesteenweg 393, op:

- Les 1: woensdag 10 april 2013
- Les 2: woensdag 17 april 2013
- Les 3: dinsdag 23 april 2013
- Les 4: dinsdag 30 april 2013

Aanvang: telkens om 20 uur stipt!

Info: 09.252.26.47 of museum.melle@skynet.be

Inschrijving: uitsluitend door overschrijving van 25 EUR (cursusmateriaal is hierbij inbegrepen) op de bankrekening van de Werkgroep Genealogie Melle vzw: BE48 7370 3628 6127, met vermelding "cursus stamboom 2013", dit vóór 31 maart 2013

4- Schenkingen aan het documentatiecentrum te Melle

Schenkingen als genealogische documenten, rouwbrieven, bidprentjes, stambomen, allerlei boeken, familieboeken, enz... blijven uiteraard ook in de toekomst welkom in ons documentatiecentrum te Melle!

Een speciale dank aan onze financiële schenkers en hartelijke dank voor de volgende giften:

doodsprentjes en doodsbrieven: Andre De Moor (Oordegem), Ivan Burggraeve (Lochristi), Jan Van de Velde (De Pinte), Maria Praet (Beervelde), Nele De Moor (Gent) en Norbert Van Lancker (Merelbeke)

parochiebladen: *Daniel De Vleeschouwer (Semmerzake) en Marina Buysse (Wetteren)*

Necrologie: *Daniel De Vleeschouwer (Semmerzake), Nele De Moor (Gent), Jean-Pierre Mestdagh (Melle) en Xavier De Schryver (Destelbergen)*

Familienieuws (gouden en diamanten bruiloften, viergeslachten, enz...):
Nele De Moor (Gent)

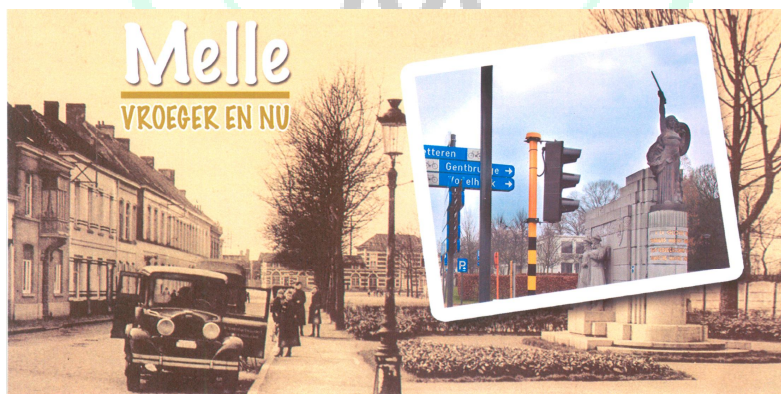
*Niettegenstaande dat deze "Nieuwsflits" gratis wordt verspreid via email, zijn alle geldelijke giften welkom, dit als steun om o.a. de kosten van de aankoop van nieuwe boeken etc. ten behoeve van de vorsers mede te kunnen dekken. U kunt overschrijven op het rekeningnummer BE48 7370 3628 6127 (BIC: KREDBEBB) van "vzw Werkgroep Genealogie Melle", 9090 Melle, met de vermelding "steun".
Onze welgemeende en hartelijkedank bij voorbaat."*

5- Aanwinsten voor het documentatiecentrum te Melle

Boeken:

"Keizer Karel geboren te Eeklo", door Romano Tondat, 2000, schenking van Luc De Ruyver (Kalken)

6- Prachtig fotoboek van Melle: "Vroeger en nu"

Op 12/12/12 stelde de gemeente Melle een nieuw fotoboek onder de titel "Melle Vroeger en nu" voor aan een talrijk opgekomen publiek. Deze prachtige uitgave kunt u zich aanschaffen voor slechts 20 euro, dit in het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum te Melle, Brusselsesteenweg 393. De openingsdagen en -uren vindt u hier hoger in deze Nieuwsflits.

Eveneens aan te schaffen op het Gemeentehuis Gemeenteplein 1 te Melle.

7- Belgische parochieregisters en registers van de burgerlijke stand gratis online!

De website van het Rijksarchief maakt meer dan 15 miljoen pagina's genealogische bronnen (parochieregisters en registers van de burgerlijke stand) gratis toegankelijk.

Sinds eind januari 2013 biedt de website van het Rijksarchief (<http://search.arch.be/nl>) gratis toegang tot meer dan 15 miljoen pagina's uit de parochieregisters en registers van de burgerlijke stand (geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten) van de 16de eeuw tot 1912.

Miljoenen akten toegankelijk in uw woonkamer

Bijna 25.000 Belgische **parochieregisters** die bewaard worden in de verschillende depots van het Belgisch Rijksarchief, zijn online raadpleegbaar, naast enige aanvullingen ter beschikking gesteld door andere archiefdiensten. De digitalisering van de registers en tafels van de **burgerlijke stand** is nog niet afgerond. Naarmate de digitale beelden verwerkt zijn, worden ze toegevoegd op de website. De applicatie laat toe in/uit te zoomen en contrast en helderheid aan te passen. Consultatie is gratis, maar wie toegang wil krijgen tot de beelden moet wel over een login en een paswoord beschikken, die hij/zij kan aanmaken op: <http://search.arch.be/nl/component/user/register> (na keuze van een paswoord ontvangt u uw login per e-mail). Sinds de registers op 25 januari online werden gebracht, hebben reeds 45.000 personen zich ingeschreven en samen bijna 4 miljoen pagina's geraadpleegd.

Al meer dan tien jaar digitalisering in het Rijksarchief

Het Rijksarchief ging al in 2002 van start met digitalisering, maar met het project 'digit', gefinancierd door de POD Wetenschapsbeleid, kon op grotere schaal verder worden gewerkt. De resultaten kwamen in een eerste fase (vanaf 2009) beschikbaar in de leeszaal, en nu – dankzij de ingebruikname van een externe server en storage- en netwerkcapaciteit – ook via internet

Voor de digitalisering van de parochieregisters werden de originele registers ingescand. De digitalisering van de akten van de burgerlijke stand gebeurt in samenwerking met 'Familysearch'. Voor de periode tot ca. 1870 moeten in totaal meer dan 28.000 microfilms worden gedigitaliseerd; voor de periode na 1870 gebeurt digitalisering op basis van de originele registers.

Naast genealogische bronnen probeert het Rijksarchief ook zoveel mogelijk andere bronnen langs digitale weg beschikbaar te stellen.

Zoekrobot

Het Rijksarchief biedt ook de **zoekrobot 'Zoeken naar personen'** aan die meer dan 20 miljoen namen telt en het resultaat is van het invoerwerk van vele honderden vrijwilligers: zij voerden op systematische wijze gegevens in uit parochieregisters, akten van burgerlijke stand, notarisakten, boedelinventarissen en andere archiefdocumenten. Opgelet: niet alle zoekresultaten zijn gelinkt aan gedigitaliseerde akten!

[Gegevens na 1912?](#)

Zowel voor de akten van de burgerlijke stand als voor de gegevens in de databank "Zoeken naar personen" is de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van toepassing. Gegevens die jonger zijn dan 100 jaar zijn niet toegankelijk.

Om de online bronnen te raadplegen, surf naar

Inschrijving: <http://search.arch.be/nl/component/user/register>

Parochieregisters: <http://search.arch.be/nl/tips/98-parochieregisters>

Registers van de Burgerlijke Stand: <http://search.arch.be/nl/tips/101-burgerlijke-stand>

Nieuws uit de Rijksarchieven in de provincies

Aanpassing openingsuren van de leeszaal

Rekening houdend met de budgettaire evolutie en met de veiligheidseisen waaraan onze leeszaal moeten voldoen, zien we ons helaas verplicht de dienstverlening in onze leeszaal aan te passen.

Openingsuren vanaf 1 maart 2013:

Algemeen Rijksarchief en de Rijksarchieven in de provincies
van dinsdag tot vrijdag van 9u00 tot 16u30
de eerste zaterdag van de maand van 9u00 tot 12u30 en van 13u00 tot 16u00.
gesloten op zondag, maandag en feestdagen en op de overige zaterdagen.
in *juli en augustus*: van dinsdag tot en met vrijdag, van 9 tot 12u00
en van 13u00 tot 16u30.

7- Wij bevelen u volgende initiatieven aan

Familiekunde Vlaanderen regio Tielt

organiseert sinds het jaar 2000 jaarlijks een genealogische en heemkundige boekenbeurs.

de Werkgroep Genealogie Melle vzw (WGM) zal er aanwezig zijn met een stand

Maandag 8 april 2013 (20u):

“De Wereldtentoonstelling van 1913 te Gent”

door Françoise Verhooosele, hoofdredacteur en webmaster van FV regio Gent vzw.

Van april tot november 1913 stond Gent op zijn kop voor de Wereldtentoonstelling. Tussen de huidige De Pintelaan en het Citadelpark, op een terrein van 120 hectare, vergaapten bezoekers zich aan majestueuze paviljoenen, lanen en fonteinen. De Wereldtentoonstelling was de aanleiding voor een grondige restauratie van de Gentse Kuip. De Stedelijke Commissie voor Monumenten, met voorzitter Ferdinand Vander Haeghen, liet monumenten vrijmaken, vervallen panden remodelleren en nieuwe gebouwen optrekken in middeleeuwse namaakstijl: het Gentse stadscentrum werd ‘gehistoriseerd’. Het belfort bijvoorbeeld, werd tussen september 1911 en januari 1913 en met de hulp van stadsarchitect Louis Cloquet quasi tot op de grond afgebroken en naar een ideaaltype opnieuw opgebouwd. Behalve de restauratie van de Gentse Kuip, initieerde de Wereldtentoonstelling ook de ontwikkeling van de stadswijk ten zuiden van het centrum: aansluitend op de nieuwe Citadelwijk en bij nieuwe treinstation Gent-Sint-Pieters verrijfde een statige burgerwijk, het “Miljoenenkwartier”!

Françoise Verhooosele is niet alleen gepassioneerd door de Expo 1913 maar bezit bovendien een grote collectie van boeken, catalogi, foto's, plannen, enz. over deze unieke organisatie.

8- Oude weerspreuken van onze voorouders voor maart (lentemaand)

- *Wil het in maart onweten,
krijgt men in juli veel regen.*
- *De maand maart,
heeft venijn in de staart.*
- *Een droge maartse wind,
maakt de boer goed gezind.*

SLUITINGSDAGEN VAN DE LEESZAAL VAN HET
GEMEENTELIJK ARCHIEF EN DOCUMENTATIECENTRUM TE MELLE VOOR
HET JAAR 2013

- maandag 1 april (Paasmaandag)
- woensdag 1 mei (feest van de arbeid)
- zaterdag 11 mei (n.a.v. Hemelvaartdag)
- maandag 20 mei (tweede Pinksterdag)

-geheel de maanden juli en augustus

-zaterdag 9 november t.e.m. maandag 11 november (n.a.v. de Wapenstilstand)
 -dinsdag 24 december 2013 t.e.m. zondag 5 januari 2014 (kerst- en nieuwjaarsperiode)

Het documentatiecentrum wordt enkel op de **tweede en de vierde zaterdag van de maand** opgehouden, dit *in de voormiddag van 9 tot 12 uur*.

Speciale tekens die gebruikt worden in de genealogie:

computertoetsenbord: combinaties >> voorbeeld: (ALTO134 = †)

Æ = 0198	æ = 0230	² = 0178
Œ = 0140	œ = 0156	³ = 0179
Ú = 0218	ú = 0250	¼ = 0188
Ó = 0211	ó = 0243	½ = 0189
ÿ = 0159	ÿ = 0255	¾ = 0190
	± = 0177	† = 0134

Wij willen u verder op de hoogte houden van de werking van het documentatiecentrum, van onze activiteiten en publicaties; wanneer u in de toekomst geen Nieuwsflits meer wenst te ontvangen, mail ons dit: lucderuyver@skynet.be.

Mocht u iemand kennen die geïnteresseerd zou kunnen zijn in het ontvangen van onze Nieuwsflits, laat ons het betreffend e-mailadres weten via: xavierdeschryver@telenet.be

